

Utemeljevalne naloge na tekmovanju za Vodnikovo priznanje

Tematski sklopi tekmovanja za Vodnikovo priznanja, 18. 11. 2025

Tekmovanje za Vodnikovo priznanje

Šolsko tekmovanje

- Razumevanje besedila
- Jezik po učnem načrtu v predhodnem letu (6. razred – snov 5. razreda ...)
- Pravopis (pisanje skupaj/narazen, velika in mala začetnica, ločila)
- Utemeljevalno besedilo

Državno tekmovanje

- Zgodovina slovenskega jezika (Slovenski jezik med slovanskimi jeziki)
- Jezikovni sklop (Nepregibne besedne vrste, slovenski besedni red)
- Pravopisni sklop (pisanje skupaj/narazen, velika in mala začetnica, ločila)
- Utemeljevalno besedilo

Utemeljevanje

- Utemeljevanje je slogovni postopek, za katerega je značilna subjektivnost, **saj** predstavlja **našo sodbo ali stališče**, ki jo poskušamo utemeljiti z dokazom ali s pojasnjevanjem.
- Prevladuje pojasnjevalno-sklepalno razmerje. Pojasnjevalno razmerje izrazimo s pojasnjevalnim priredjem; tipični vezniki in navezovalni izrazi so:
 - **ker, saj, namreč, kajti, to sklepamo po tem, to dokazuje...**
- Sklepalno razmerje izrazimo s sklepalnim veznikom **torej**. Deli besedila so med seboj zelo povezani.

Primer 1

1.3 V kratkem povezanem besedilu pojasni, zakaj se v šoli učimo knjižni jezik, čeprav sicer v veliki meri uporabljamo neknjižne zvrsti. Navedi tri razloge.

5 točk

1.4 Ali ima tudi neknjižni jezik v čem prednost pred knjižnim? Ustrezno obkroži DA ali NE ter v povedi utemelji odgovor.

3 točke

DA

NE

Primer 2

Sklop B

Preberite besedilo in rešite naloge.

[Forum](#) [Dneвно zdravje in odnosi](#) [Odnosi in socialna prva pomoč](#) [Življenje, ah to življenje](#)

današnja mladina

mimi
27.06.2001 ob 10:15 zadnji odgovor 12.07.2011 ob 10:56

Nekaj me zanima. A so samo nas v šolah učili (starejše generacije) pravilne slovenščine? Slučajno sem zašla na forum tomaž.....in sem se nekaj minut trudila, da sem sploh kaj razumela od napisanega. Kakšno izražanje! Lepu pozdraveni. kva detš.kr neki.....
Poglejte pod kr' neki. Groza!

 Citiraj [Odgovori](#)

Vir: <https://med.over.net/forum>

2.1 Obkrožite, ali trditve o besedilu držijo ali ne, in utemeljite svoje odločitve.	4 točke	
---	---------	--

Avtorica je tvorila besedilo z namenom izvedeti, ali mladih niso učili pravilne slovenščine.

drži ne drži

Utemeljitev: _____

Avtorica ima težave z razumevanjem slovenščine, saj je ne obvlada dovolj dobro.

drži ne drži

Utemeljitev: _____

Avtorica besedila pričakuje odgovor(e).

drži ne drži

Utemeljitev: _____

Vsa ločila v besedilu so zapisana pravilno.

drži ne drži

Utemeljitev: _____

Primer 5

1.2 Besedilo je bilo objavljeno na spletni strani MMC RTV SLO. Navedite eno prednost in eno slabost spletne objave besedila v primerjavi z objavo v tradicionalnem mediju. Vsako utemeljite v eni povedi.

2 točki (a) + 2 točki (b)

a. Prednost:

b. Slabost:

Primer 4

Učitelj geografije je pri ocenjevanju kontrolne naloge učencu odštel točko za pravopis, ker je napisal Ljubljana z malo začetnico.

- Ali je ravnal pravilno? Svoje mnenje pojasnite/utemeljite.
- Dopolnite:
 - Učitelj je ravnal pravilno, saj ...
 - Učitelj ni ravnal pravilno, saj ...

Komentar

komentár -ja m (ā)

1. *besedilo, ki kaj pojasnjuje*; razlaga, pojasnilo: knjiga, pesem je brez komentarja; izdati rokopis z obsežnim komentarjem / študije in komentarji o romanu / filmski komentar; komentar h glasbeni oddaji je imel avtor sam

2. *obširnejše, z (avtorjevimi) pojasnili in pripombami opremljeno poročilo*, **sestavek**: napisati, objaviti, prebrati komentar; komentar o aktualnih zunanjepolitičnih dogodkih; sestavki in komentarji / športni komentar / televizijski komentar
// nav. ekspr. mnenje, stališče: tvoj komentar nas ne zanima; duhovit, tehten komentar; dogodek je povzročil vrsto komentarjev / tu je vsak komentar odveč *govorjenje, pojasnjevanje*

- ekspr. naredi hitro, pa brez komentarja *izraža zahtevo, željo, ki ne dopušča ugovora*

Slovar slovenskega knjižnega jezika, druga, dopolnjena in deloma prenovljena izdaja, www.fran.si, dostop 17. 11. 2025.

Komentar

- ▶ Komentar je lahko
 - ▶ mnenjsko besedilo poziva k spreminjanju mnenja/delovanja ali k nadaljnjim komentarjem:
 - ▶ izhodiščna trditev,
 - ▶ dve ali več različnih utemeljitev/načelo za – proti + zaključek (sklep);
 - ▶ izraz strinjanja ali nestrinjanja z izhodiščnim besedilom/dogodkom/filmom idr.;
 - ▶ kratki komentar, ki temelji le na citatih.
- ▶ Okoliščine nastanka:
 - ▶ v publicistiki, npr. tema dneva v časopisu, aktualnega dogajanja, športnega dogodka ...;
 - ▶ na spletu (komentar na spletnih forumih) vsakdo komentira nogometno tekmo, aktualna politična dogajanja, stanje na cestah, vremenske razmere ipd.

Komentar

- Kratko besedilo
- Ena tema ali podtema
- Subjektivno besedilo
- Preprosta zgradba:
 - uvod – opredelitev teme,
 - jedro – stališče in utemeljevanje,
 - zaključek – sklepna ugotovitev.

Primer 5

Preberite izjavo ene od slovenskih tolmačk v Evropskem parlamentu:

Evropski poslanci zelo pogosto poslušajo angleško kabino cel božji dan, in ko so na vrsti, da bi morali kaj povedati, povejo v angleščini, ker so cel dan poslušali samo angleščino. In potem jih vprašam: "Glejte, cel dan sem bila tukaj, zato da boste vi govorili slovensko, da bom jaz tolmačila to, kar ste vi imeli namen povedati." In reče: "Ja, ampak meni je težko, ker sem jaz cel dan poslušal angleščino in ker je vsa terminologija v angleščini in ne poznam slovenske terminologije." In raje govorijo polomljeno angleščino.

- Opreделите problem in zapišite mnenje o njem. Navedite dva vsebinska argumenta, s katerima boste utemeljili svoje mnenje.

Primer 6

1.4 Valentin Vodnik je z izdajanjem Lublanskih novic (1797–1800) postavil temelje publicističnega jezika. O zahtevnosti tega dosežka priča dejstvo, da smo Slovenci dobili naslednji časnik šele 43 let kasneje. Preberite Vodnikovo priporočilo bralcem (v oklepaju je besedilo zapisano v sodobni slovenščini) in zapis o časnikih v sodobnem času.

Prizheozhe novize govore od takeh rezhi, sa katere je dobro ve, da jo je rej pergodile. Tudi ne poberajo vsako kvanto od vojfke; temuzh rajfhi 'povedo, kaj je po drugih krajih tudi kej godi. Perporočim taistim, kateri jih jemlo, nej še drugim pergovore; de jih bodo jemali; inu de bom mogel shajat. (Vir: Lublanske novice, 1797, letn. 1, št. 4.)

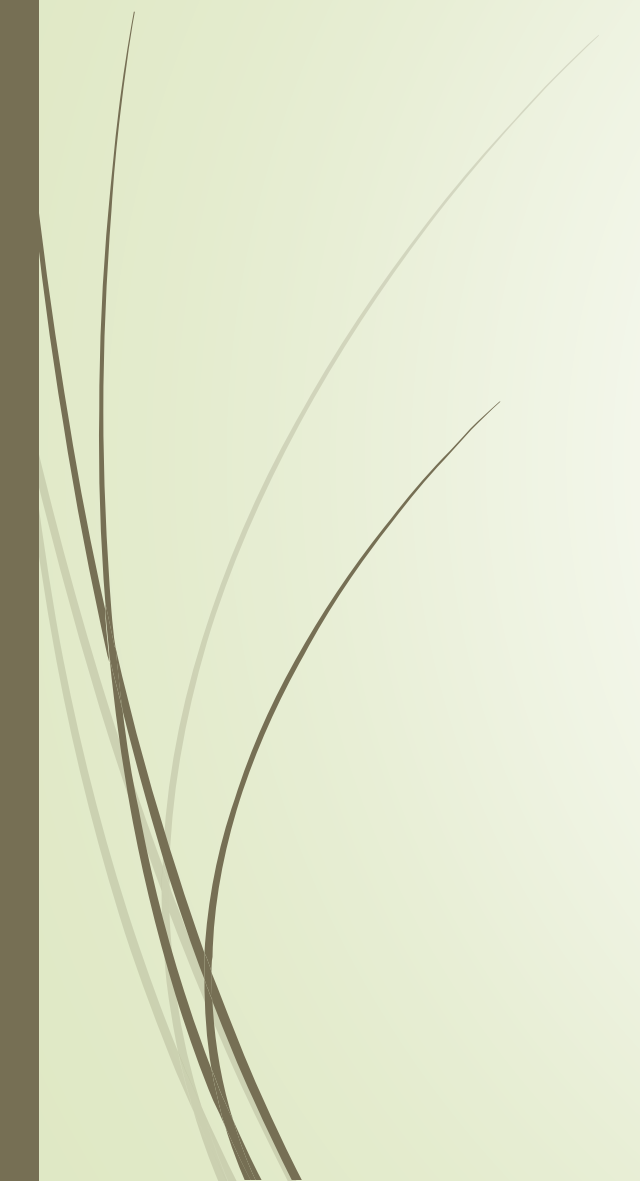
(z = c; zh = č, f = s, fh = š, s = z, sh = ž)

(Pričujoče novice govorijo o takšnih stvareh, za katere je preverjeno, da so resnične. Tudi ne poberejo vsake govorice o vojski, temveč raje povedo, kaj se dogaja v drugih krajih. Da bodo lahko izhajale, priporočam vsem, ki jih naročajo, da prepričajo še druge, naj jih naročijo.)

Vsi dnevniki v državi pa so že dalj časa v precejšnjih težavah. Naglo izgubljajo naklade. Število kupcev kopni celo hitreje kot tisku sicer na Zahodu. Sto tisoč naklade, ki jih je Delo imelo tudi še po osamosvojitvi, so danes le sanje.

(<https://spletnicasopis.eu/2019/01/09/60-let-casopisa-delo/>)

- V 40 do 50 besedah komentirajte citata, tako da boste Vodnikovo priporočilo povezali s položajem časnikov v sodobnem času.

Spletna stran ZSSD